

Mikołaj Kozyra

„Pielgrzymi nadziei” w świetle założeń Roku Jubileuszowego i programu duszpasterskiego Kościoła w Polsce na rok 2024/2025

“Pilgrims of Hope” in the light of the assumptions of the Jubilee Year and the pastoral program of the Church in Poland for 2024/2025

Summary

“Pilgrims of Hope” – this is the slogan of the pastoral program of the Church in Poland for 2024/2025, fits into the context of Pope Francis’ initiatives, the Jubilee Year 2025. The inspiration for this motto were the words of the Holy Father, who emphasized that the Jubilee should restore a climate of hope and trust, especially in the face of recent difficult experiences, such as the COVID-19 pandemic and ongoing armed conflicts in the world. Pilgrimage is interpreted as an active search for God, which aims not only at personal salvation, but also at the fulfillment of the evangelizing mission. The key role of a Christian in the 21st century is to be: “the salt of the earth and the light of the world”, which is associated with his responsibility for shaping moral and spiritual values in society. The biblical images of salt and light indicate the need to actively influence the environment through the testimony of life, and not only the theoretical proclamation of faith. The examples of contemporary saints, such as Carlo Acutis and the Ulma family, illustrate how a life in accordance with Christian values can be a practical witness of hope in the face of contemporary crises. Their example is an inspiration for Christians of our time, who face the challenge of being witnesses to the Gospel in the complex realities of the 21st century.

Key words: Pilgrims of Hope, Pope Francis, Salt of the Earth and Light of the World, Pastoral Program, 2024/2025, Jubilee, Pilgrimage

Rok 2024/2025 jest dla Kościoła w Polsce wyjątkowy, a hasło: „Pielgrzymi nadziei” nadaje ton temu szczególnemu czasowi, który wkomponowuje się w Jubileusz Roku 2025. Program duszpasterski jest odpowiedzią na apel papieża Franciszka, który nawołuje do bycia ludźmi pełnymi nadziei i przekazującymi ją światu zdominowanemu przez pesymizm i indywidualizm. Ojciec Święty podkreśla wagę tej cechy, mówiąc: „Nadzieja nie zawodzi, nie zapominajmy o tym. Potrzebuje jej społeczeństwo, w którym żyjemy, często pogrążone wyłącznie w teraźniejszości i niezdolne do patrzenia w przyszłość; potrzebuje jej nasz wiek, który czasami wlecze się znużony w ponurości indywidualizmu i „biernej wegetacji”; potrzebuje jej stworzenie, poważnie zranione i oszpecone przez ludzki egoizm”¹ – zaznaczył w homilii Franciszek. W swoim orędziu do młodzieży zwraca uwagę na kruchość nadziei w obliczu codziennych trudności: „Odkąd została

¹ Franciszek, *Homilia Ojca Świętego Franciszka*, Watykan, 9 maja 2024 r.

w nas rozpalona iskra nadziei², od czasu do czasu pojawia się zagrożenie, że zostanie ona stłumiona zmartwieniami, lękami i ciężarami codziennego życia. Tymczasem iskra potrzebuje powietrza, aby nadal świecić i odradzać się w wielkim ogniu nadziei. To właśnie delikatny powiew Ducha Świętego podsyca nadzieję. A my na różne sposoby możemy pomóc w jej podsycaniu. Nadzieja jest podsycana przez modlitwę. Modląc się, zachowujemy i odnawiamy nadzieję. Modląc się, podtrzymujemy iskrę nadziei³. Dodaje również: „Modlitwa jest pierwszą siłą nadziei. Modlisz się, a nadzieja rośnie, trwa”⁴. Hasło przewodnie tego okresu stanowi zarówno punkt wyjścia, jak i inspirację dla głębokiej refleksji nad istotą naszej wiary i misji w świecie. Artykuł ma na celu przybliżyć program duszpasterski na rok 2024/2025 w kontekście biblijnych korzeni misji chrześcijanina jako „soli ziemi i światła świata”. Pielgrzymowanie, choć zwykle utożsamiane z podróżą fizyczną, w sensie duchowym odnosi się do nieustannego dążenia człowieka ku Bogu i pełnego uczestnictwa w życiu Kościoła. Program duszpasterski zachęca nas do podjęcia takiej właśnie wędrówki, do bycia „pielgrzymami nadziei” w świecie, który często wydaje się pozbawiony sensu i perspektyw. Główne założenia programu obejmują refleksję – zarówno teologiczną, jak i pastoralną – nad istotą pielgrzymowania. Przykłady zawarte w programie, takie jak święty Piotr, zagubiona owca czy obfitość chleba, stanowią ilustracje różnych aspektów Bożego wezwania do udziału w Jego zbawczym planie. Pielgrzymowanie jest nie tylko aktem indywidualnego zbliżenia się do Boga, ale również formą świadectwa wobec wspólnoty wiernych. Chrześcijanie są wezwani do naśladowania Chrystusa w codziennym życiu, stając się „solą ziemi” i „światłem świata” – pojęciami, które będą szerzej omówione w następnych rozdziałach. Znaczącym elementem programu duszpasterskiego jest również synodalność, którą papież Franciszek podkreśla jako kluczowy aspekt współczesnego Kościoła. Synodalność, czyli wspólne podążanie drogą, wzmacnia więzi wspólnotowe i zachęca do aktywnego uczestnictwa wiernych w życiu Kościoła. Wskazuje, że synodalność jest nie tylko metodą pracy, ale także duchową postawą, która powinna inspirować wszelkie działania duszpasterskie⁵. Pielgrzymowanie mobilizuje wiernych do aktywnego kształtowania świata na wzór Chrystusa, promując wartości ewangeliczne i inspirując do świętości. W kolejnych rozdziałach artykułu omówione zostaną szczegółowo aspekty misji chrześcijanina w XXI wieku oraz przykłady świętych, którzy poprzez swoje życie i świadectwo ukazują, jak pielgrzymowanie może inspirować do głębszego przeżywania wiary i nadziei w dzisiejszym świecie.

² Nadzieja chrześcijańska to nie mrzonka ani naiwna wiara w lepsze jutro. To głęboka pewność, oparta na miłości Boga i Jego wierności. To przekonanie, że nawet w najciemniejszych chwilach naszego życia, kiedy czujemy się jak w: „ciemnej dolinie”, nie jesteśmy sami. Jak mówi Psalmista: „Chociażbym chodził ciemną doliną, zła się nie ulękę, bo Ty jesteś ze mną” (Ps 23, 4). To właśnie ta świadomość obecności Boga dodaje nam sił i pozwala nam trwać w nadziei. Zob. Franciszek, *„Weselcie się nadzieją”* (Rz 12, 12), *Orędzie Ojca Świętego Franciszka na XXXVIII Światowy Dzień Młodzieży*, Watykan, 26 listopada 2023 r.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Por. Franciszek, *Przemówienie wygłoszone podczas uroczystości upamiętniającej 50. rocznicę ustanowienia Synodu Biskupów*, Watykan, 17 października 2015 r.

1. „Pielgrzymi Nadziei” w obliczu Roku Jubileuszowego

Program duszpasterski Kościoła w Polsce na rok 2024/2025, noszący tytuł „Pielgrzymi nadziei”, wpisuje się w szerszy kontekst inicjatyw podejmowanych przez Kościół powszechny, a szczególnie w obchody Jubileuszu Roku 2025⁶. Bezpośrednią inspiracją tematu programu jest hasło tegoż Roku, zawarte w bulli papieża Franciszka *Spes non confundit*⁷. Jak podkreśla Ojciec Święty w *Liście do Arcybiskupa Rino Fisichelli – Przewodniczącego Papieskiej Rady do spraw Krzewienia Nowej Ewangelizacji* z dnia 11 lutego 2022 r.: „Jubileusz będzie mógł znacznie przyczynić się do przywrócenia klimatu nadziei i ufności jako znaku nowego odrodzenia, którego wszyscy pilnie potrzebujemy”⁸. Słowa papieża, by: „podtrzymywać płomień nadziei”⁹ oraz „uczynić wszystko, aby każdy odzyskał siłę i pewność patrzenia w przyszłość”¹⁰, są niezwykle aktualne. Jego pragnienie, aby najbliższy Jubileusz „mógł służyć tworzeniu na nowo klimatu nadziei i zaufania”¹¹, znajduje wyraz w wybranym motcie: „Pielgrzymi nadziei”. To wezwanie do pielęgnowania w sobie i innych wiary w lepsze jutro, szczególnie w obliczu współczesnych wyzwań. Pandemia, wojna na Ukrainie i inne trwające konflikty zbrojne pozostawiły w nas ślad głębokiego strachu i niepewności. Te wydarzenia zakwestionowały nasze dotychczasowe życie, siejąc w naszych duszach chaos i wątpliwości. Nawiązując do papieskiej inicjatywy, program ten ma na celu ożywienie naszej wiary i nadziei, mobilizując do aktywnego uczestnictwa w życiu Kościoła oraz umacniając naszą świadomość misji i tożsamości chrześcijańskiej.

⁶ Rok jubileuszowy to zagadnienie o długiej i bogatej historii, sięgającej czasów biblijnych (Kpł 25,8-13). Jego szczegółowe omówienie przekraczałoby ramy tego artykułu, jednak warto krótko przedstawić jego znaczenie, aby móc lepiej zrozumieć temat, który zostanie omówiony w dalszej części. Rok jubileuszowy, zwany także rokiem świętym, to w tradycjach żydowskiej i chrześcijańskiej okres szczególnej łaski Bożej – „rok łaski od Pana” (Łk 4,18-19; por. Iz 61,1-2), przypominający o wspólnym pochodzeniu i przeznaczeniu wszystkich ludzi oraz całego stworzenia. Rok 2025, zgodnie z decyzją Kościoła, również przybiera to znaczenie. Każdy jubileusz jest uroczyszcem ogłaszany przez papieża w specjalnej bulli. „Jubileusz – jak to ujął papież Franciszek w swym liście inaugurującym Jubileusz Roku Świętego 2025 – był zawsze w życiu Kościoła wydarzeniem o wielkim znaczeniu duchowym, kościelnym oraz społecznym. (...) Wierny lud Boży przeżywał tę celebrację jako wyjątkowy dar łaski, charakteryzujący się przebaczeniem grzechów, a w szczególności odpustem, będącym pełnym wyrazem miłosierdzia Boga”. Ojciec Święty wierzy, że Jubileusz 2025 umożliwi: „na nowo odkryć sens powszechnego braterstwa”, a „wymiar duchowy Jubileuszu, który wzywa do nawrócenia, (...) połączy się z fundamentalnymi dla współzycia społecznego aspektami, aby stanowić spójną jedność. Mając poczucie, że wszyscy jesteśmy pielgrzymami na ziemi, na której Pan nas umieścił, abyśmy ją uprawiali i jej strzegli (por. Rdz 2,15), nie zaniedbujmy podczas tej drogi kontemplowania piękna stworzenia oraz troski o nasz wspólny dom”. Dla pogłębienia wiedzy na temat biblijnych korzeni i teologicznych interpretacji roku jubileuszowego warto zapoznać się z artykułem D. Brzezińskiego, zamieszczonym w „Zeszytach Teologiczno-pastoralnych” z 2024 roku. Autor, analizując program duszpasterski Kościoła w Polsce na lata 2024-2025, poświęca szczególną uwagę biblijnej etymologii terminu „rok jubileuszowy” oraz jego znaczeniu w kontekście współczesnej teologii. Por. D. Brzeziński, *Program Duszpasterski Kościoła w Polsce na Rok 2024/2025, „Pielgrzymi Nadziei”*, „Zeszyt Teologiczno-pastoralny”, Opole 2024, s. 49-68; por. Franciszek, *List Ojca Świętego Franciszka do Arcybiskupa Rino Fisichella Przewodniczącego Papieskiej Rady do spraw Krzewienia Nowej Ewangelizacji*, Rzym, 11 lutego 2022 r.

⁷ Franciszek, *Spes non confundit*, *Bulla ogłaszająca Jubileusz Zwyczajny roku 2025*, Watykan, 9 maja 2024 r.

⁸ W. Musioł, *Program Duszpasterski Kościoła w Polsce na Rok 2024/2025, „Pielgrzymi Nadziei”*, „Zeszyt Teologiczno-pastoralny”, Opole 2024, s. 40-41; Zob. Franciszek, *List Ojca Świętego...*, dz. cyt.

⁹ Zob. M. Chmielewski, *Program Duszpasterski Kościoła katolickiego w Polsce na rok 2024/2025, Pielgrzymi nadziei*, „Zeszyt Maryjny”, Opole 2024, s. 9-10.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

W niniejszym rozdziale podejmujemy próbę zdefiniowania pojęcia pielgrzymowania w kontekście aktualnego programu duszpasterskiego. Przyjrzymy się celom i intencjom, jakie przyświecały autorom, a także temu, w jaki sposób łączą się z przeżywaniem Roku Jubileuszowego. Na podstawie bogatej tradycji religijnej, przeanalizujemy biblijne korzenie duchowego pielgrzymowania oraz przedstawimy przykłady z życia wczesnych chrześcijan, które ukazują znaczenie tej praktyki w kontekście pogłębiania relacji z Bogiem. Pokażemy, jak ta idea może inspirować współczesnych wierzących do aktywnego uczestnictwa w życiu Kościoła i misji ewangelizacyjnej.

Nauczanie papieża Franciszka ze szczególnym naciskiem na miłosierdzie, dialog i synodalność, stanowi inspirację dla Kościoła na całym świecie¹². Program duszpasterski „Pielgrzymi nadziei” wpisuje się w ten nurt, zachęcając wiernych do pielgrzymowania nie tylko w wymiarze geograficznym, ale przede wszystkim duchowym. Jest to zaproszenie do wyjścia z własnej strefy komfortu, do spotkania z drugim człowiekiem i do pogłębienia relacji z Bogiem. 13 listopada 2023 roku miał miejsce oficjalny start inicjatywy, opracowanej przez Komisję Duszpasterstwa KEP¹³. Działanie to, ściśle związane z nauczaniem Kościoła katolickiego, stanowi odpowiedź na wezwanie do odnowy duchowej i społecznej oraz wpisuje się w obchody Jubileuszu Zwyczajnego Roku Świętego 2025, mającego na celu pogłębienie więzi z Chrystusem i Kościołem. Program duszpasterski Kościoła w Polsce na rok 2024/2025, jak podkreślił bp W. Musioł, ma charakter uniwersalny i obejmuje całą wspólnotę Kościoła. Bp A. Czaja, przewodniczący Komisji Duszpasterstwa KEP, nawiązując do papieskiej inicjatywy, podkreślił, że program duszpasterski Kościoła w Polsce, stanowi bezpośrednią odpowiedź na to wezwanie. Jak zaznaczył biskup, papież Franciszek poprzez hasło Roku Jubileuszowego przypomina nam o naszej fundamentalnej tożsamości jako chrześcijan, czyli o byciu pielgrzymami podążającymi ku Domowi Ojca pod przewodnictwem Ducha Świętego¹⁴. Istotą tej idei – bycia „pielgrzymami nadziei” – bp Czaja wyjaśnia następująco: „Jesteśmy w drodze, podążamy za Chrystusem do domu Ojca, prowadzeni jesteśmy przez Ducha Świętego. Jest w nas niezawodna nadzieja, ponieważ tenże Duch, który nas prowadzi, rozlał w sercach naszych – jak pisze św. Paweł w liście do Rzymian – miłość Boga,

¹² W szczególności, dokumenty Synodu Biskupów, które powstały w wyniku szeroko zakrojonych konsultacji z całym Ludem Bożym, odzwierciedlają dążenie papieża Franciszka do budowania Kościoła bardziej włączającego i otwartego. Por. Franciszek, *Przemówienie wygłoszone na otwarciu XVI Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów na temat: „W stronę Kościoła Synodalnego – komunია, uczestnictwo, misja”*, Watykan, 9 października 2021 r.; por. Franciszek, *Przemówienie wygłoszone podczas...*, dz. cyt.

¹³ Zob. *Komisja Duszpasterstwa KEP obradowała nad programem duszpasterskim na lata 2024/2025*, <https://www.ekai.pl/komisja-duszpasterstwa-kep-obradowala-nad-programem-duszpasterskim-na-lata-2024-2025/>, dostęp online: 04.12.2024. W dniach 30-31 stycznia 2024 podczas dorocznego spotkania Komisji Duszpasterstwa Konferencji Episkopatu Polski, które odbyło się w Głębinowie, biskupi skupili się na wypracowaniu nowego programu duszpasterskiego. Zainspirowani jubileuszowym mottem „Pielgrzymi nadziei”, zaproponowali, aby hasłem przewodnim działań Kościoła w Polsce na najbliższe lata było roboczo określone jako: „Pielgrzymi nadziei – solą ziemi i światłem świata”. To hasło, które nawiązuje do słów Jezusa, stało się punktem wyjścia do głębokich refleksji nad rolą chrześcijan w świecie. Eksperci, m.in. ks. prof. T. Dola i ks. prof. M. Chmielewski, przedstawili swoje wizje dotyczące tego, jak w praktyce realizować to hasło. Zob. M. Chmielewski, *30.01.2024 – Podstawy chrześcijańskiego świadectwa (Komisja Duszpasterska KEP, Głębinów)*, <https://marekchmielewski.eu/wyklady-i-odczyty/konferencje-krajowe/attachment/2024-01-30-podstawy-chrzciscijanskogo-swiadectwa-komisja-duszpasterska-kep-glebinow/>, dostęp online: 04.12.2024.

¹⁴ Por. Konferencja Episkopatu Polski (dalej skrót: KEP), *Konferencja prasowa nt. nowego programu duszpasterskiego Kościoła w Polsce*, <https://episkopat.pl/doc/220926.W-Sekretariacie-KEP-zaprezentowano-program-duszpasterski>, dostęp online: 04.12.2024.

której potęgą i moc objawiła się światu, gdy Jezus powstał z martwych. Dlatego nasza nadzieja, chrześcijańska nadzieja, rodzi się – tu cytuję papieża Franciszka – „w istocie swej z Miłości i opiera się na Miłości, która wypływa z serca Jezusa przebitego na Krzyżu”¹⁵. Co więcej, biskup zwrócił uwagę, że nie jest jedynie subiektywnym uczuciem, ale stanowi integralną część wiary chrześcijańskiej, opartą na pewności zbawienia obiecanego przez Boga: „Chrześcijańska nadzieja to nie tani optymizm, ale pewność zakorzeniona w miłości i wierze, że Bóg nigdy nie zostawia nas samych i dotrzymuje obietnicy. Nadzieja chrześcijańska nie uwodzi i nie ustępuje w obliczu trudności, gdyż opiera się na wierze i karmi miłością”¹⁶ – ta definicja, przedstawiona przez ordynariusza opolskiego, opiera się na nauczaniu papieża Franciszka. Precyzyjnie odróżnia chrześcijańską postawę ufności od świeckich pojęć optymizmu czy pozytywnego myślenia, podkreślając jej głęboko zakorzeniony charakter w wierze i relacji z Bogiem. O ile optymizm czy pozytywne myślenie często są uwarunkowane zewnętrznymi okolicznościami i mogą ulegać wahaniom, o tyle nadzieja chrześcijańska jest trwała, niezależnie od sytuacji. Bowiem ten niezachwiany fundament życia chrześcijańskiego ma swoje źródło w sakramencie chrztu. Jak podkreśla bp Czaja, to właśnie chrzest stanowi jej źródło, a to źródło jest wpisane w istotę chrześcijańskiej tożsamości. W kontekście współczesnego świata, charakteryzującego się niepewnością i lękiem, papież Franciszek przypomina o jej fundamentalnym znaczeniu dla chrześcijan. W bulli ogłaszającej Jubileusz Zwyczajny Roku 2025 wzywa wiernych, by byli „znakami nadziei”¹⁷, podkreślając misyjny wymiar chrześcijańskiej wiary. Misja ta polega nie tylko na osobistym doświadczaniu nadziei, ale także na jej przekazywaniu innym poprzez konkretne czyny miłości. Jak zauważa Bp Czaja: „Mamy odbudować w sobie nadzieję i iść z nią do świata”¹⁸. Zdaniem bp. W. Musioła, program duszpasterski ma podwójny cel pastoralny. Po pierwsze, zmierza do ożywienia wiary w Boga jako źródła wszelkiej nadziei. Po drugie, poprzez kształtowanie postaw chrześcijan, ma przyczynić się do tego, aby wierzący byli aktywnymi jej świadkami w świecie, szczególnie w tych środowiskach, które jej najbardziej potrzebują¹⁹.

Program duszpasterski w Polsce to nie tylko hasło, ale konkretny plan działania. Cele ogólne oraz wynikające z nich cele szczegółowe zostały przełożone na szereg propozycji i ścieżek realizacji programu, których przestrzenią będą tradycyjnie: diecezja, parafia i rodzina. Ta wielowymiarowa perspektywa ma na celu dotarcie do każdego wierzącego i zaangażowanie go w proces odnowy duchowej. W ramach projektu opracowano kompleksowy zestaw materiałów dydaktycznych składający się z pięciu publikacji drukowanych oraz dodatkowych zasobów cyfrowych przeznaczonych dla rodzin. Centralnym elementem jest Zeszyt teologiczno-pastoralny, zawierający dokumenty papieskie oraz analizy teologiczne dotyczące Roku Świętego 2025 i powiązanego z nim programu duszpasterskiego. Pozostałe publikacje (homiletyczna, katechetyczna, liturgiczna i maryjna) dostarczają praktycznych narzędzi do implementacji programu na poziomie parafialnym, obejmując m.in. propozycje homilii, scenariusze spotkań formacyjnych oraz materiały liturgiczne. Szczególną uwagę poświęcono rodzinom, dla których przygotowano cykliczne materiały edukacyjne, łączące

¹⁵ Tamże; zob. Franciszek, *Spes non...*, dz. cyt., nr 3.

¹⁶ Por. KEP, *Konferencja...*, dz. cyt.; zob. Franciszek, *„Weselcie się...”, dz. cyt.*

¹⁷ Zob. Franciszek, *Spes non...*, dz. cyt., nr 10

¹⁸ Por. KEP, *Konferencja...*, dz. cyt.

¹⁹ Tamże.

nauczanie Kościoła z praktycznymi wskazówkami²⁰. Jak podkreśliła E. Porada, odpowiedzialna za tworzenie materiałów dla rodzin, nowy program ma na celu uczynić z rodzin „pielgrzymów nadziei”²¹. Inspiracją dla tego pomysłu są zarówno postacie biblijne, jak i współcześni święci, którzy mogą być dla nas wzorem do naśladowania: „Zaczynamy od Nowego Testamentu, od Maryi i Józefa, a następnie przechodzimy do Apostołów”²². Program ten przewiduje konkretne działania, które mają pomóc rodzinom w budowaniu chrześcijańskiej nadziei. Wyjaśnia dalej: „Mamy konkretne zadania do wykonania, takie jak zaplanowanie pielgrzymki czy tydzień bez narzekania, aby w ten sposób budować chrześcijańską nadzieję we własnym środowisku”²³. Dzięki takim praktycznym działaniom rodziny mają możliwość aktywnego włączenia się w życie Kościoła i dzielenie się swoją wiarą z innymi. Dzięki tak kompleksowemu podejściu, każdy wierzący – niezależnie od wieku czy zaangażowania w życie Kościoła – znajdzie w programie coś dla siebie. Materiały przygotowane przez Komisję Duszpasterstwa KEP stanowią solidne wsparcie dla duszpasterzy, katechetów i wszystkich, którzy chcą aktywnie uczestniczyć w realizacji tego przedsięwzięcia.

Historia ludzkości to w pewnym sensie wielka wędrówka. Od wyjścia z Edenu, poprzez wędrówki starożytnych cywilizacji, aż po współczesne migracje, człowiek zawsze był w drodze. Każdy z nas, choćby nieświadomie, jest pielgrzymem²⁴. Przemierzamy życie, poszukując sensu, miłości i szczęścia. Czasami nasze drogi są łatwe, a czasami pełne wyzwań. Jednak niezależnie od tego, gdzie jesteśmy i dokąd zmierzamy, zawsze jesteśmy w drodze. Jednak to właśnie w Biblii znajdujemy najstarsze i najgłębsze opisy pielgrzymowania jako doświadczenia duchowego. Jednakże, by lepiej zrozumieć, jak to doświadczenie wpisuje się w nasze współczesne życie, warto przyrzeć się konkretnym biblijnym wydarzeniom, które odzwierciedlają różne aspekty naszej duchowej podróży. Program duszpasterski na rok 2024/2025, nawiązując do tych wydarzeń, pokazuje, że Bóg działa w naszym życiu na wiele sposobów, towarzysząc nam na każdym etapie. W przeciwieństwie do naszych często chaotycznych i pełnych wyzwań życiowych, historie biblijnych postaci oferują nam jasne punkty odniesienia i inspirację. Weźmy na przykład Szymona Piotra. Szymon, rybak z Betsaidy, był człowiekiem pełnym marzeń i ambicji, choć jego życie toczyło się w rytmie codziennej walki o przetrwanie na Jeziorze Galilejskim. Liczne wyprawy na połów często kończyły się fiaskiem, a pustka w sieciach dodawała goryczy porażce. Jednak los

²⁰ Zob. KEP, *Program duszpasterski Kościoła w Polsce na rok 2024/2025*, <https://episkopat.pl/doc/221737.W-Sekretariacie-KEP-zaprezentowano-program-duszpasterski>, dostęp online: 01.12.2024. Pełny zestaw materiałów, w tym zeszyty tematyczne i materiały dla rodzin, został udostępniony na stronie internetowej KEP: <https://duszpasterstwo.episkopat.pl/>, dostęp online: 04.12.2024; zob. W. Musioł, *Program Duszpasterski...*, dz. cyt., s. 44-48.

²¹ KEP, *Konferencja...*, dz. cyt.

²² Tamże.

²³ Tamże.

²⁴ W niniejszym tekście skupimy się na wymiarze duchowym pielgrzymki, rozumianym jako wewnętrzną podróż i poszukiwanie sensu. Choć pielgrzymka często wiąże się z fizycznym przemieszczaniem się do miejsc świętych, to w tym opracowaniu nie będziemy analizować tego aspektu ze względu na jego złożoność i konieczność osobnego, bardziej szczegółowego omówienia. Warto jednak zaznaczyć, że zarówno pielgrzymka, jak i symboliczne gesty, takie jak Otwarcie Drzwi Świętych – centralny element inauguracji Roku Jubileuszowego, zgodnie z wyjaśnieniami K. Kwiatkowskiego, odzwierciedlają ideę przejścia – z jednego stanu do drugiego, z życia codziennego do życia w pełni chrześcijańskiego. Przekraczanie progu, czy to fizycznego, czy duchowego, staje się okazją do duchowego odnowienia i doświadczenia głębszej więzi z Bogiem i bliźnimi. Zob. <https://ewtn.pl/aktualnosci/pielgrzymi-nadziei-program-duszpasterski-na-rok-2024-2025/>, dostęp online: 10.12.2024; M. Ostrowski, *Teologia pielgrzymowania wybrane aspekty biblijne i pastoralne*, <http://pastoralna.upjp2.edu.pl/files/312a%20Teologia%20pielgrzymowania%20artykuly.pdf>, dostęp online: 09.12.2024.

postanowił zmienić bieg jego życia, gdy na brzegu jeziora pojawił się Jezus. To spotkanie okazało się punktem zwrotnym, który na zawsze odmienił Szymona. Jego powołanie przebiegało w trzech etapach. Pierwszym było niezwykle doświadczenie zaufania, gdy Jezus zachęcił go do zarzucenia sieci w momencie, gdy wydawało się to bezcelowe (por. Łk 5,4). To było zaproszenie do głębi, do wyjścia poza strefę komfortu i zaufania, że nawet w najtrudniejszych chwilach Bóg może dokonać cudu. Kiedy Szymon posłuchał Chrystusa, przeżył niezwykle połów, który uświadomił mu własną małość i wielkość Boga. Drugi etap to moment głębokiej pokory, gdy zdumiony cudownym łowem, upadł przed Jezusem, przyznając się do swojej grzeszności (por. Łk 5,8). To było spotkanie z Miłością, która przebacza i przemienia. Trzeci etap to narodziny nowego człowieka – Piotra Apostoła. Jezus dał Szymonowi nowe imię, nowe zadanie i nowe życie (por. Łk 5,10). Od tego momentu wszystko się zmieniło. Piotr, choć wciąż borykający się z własnymi słabościami, stał się rybakim ludzi, głosząc Ewangelię i budując Kościół. Historia św. Piotra jest pełna nadziei i zachęca nas do tego, abyśmy podobnie jak on otworzyli się na działanie Boga w naszym życiu. Podobnie jak Szymon Piotr, wielu z nas dziś czuje się zagubionych na morzu życia, otoczonych przez fale problemów i wyzwań. Nasze codzienne zmagania, od presji zawodowej po relacyjne trudności, mogą nas przytłoczyć i sprawić, że pocujemy się bezradni. Jednak historia Piotra pokazuje nam, że nawet w najciemniejszych chwilach możemy odnaleźć nadzieję. Współczesny świat, z jego pośpiechem i nadmiarem informacji, często oddala nas od głębszych pytań o sens życia. Podobnie jak Szymon, który był zajęty codziennym połowem ryb, my też możemy utknąć w rutynie, zapominając o tym, co naprawdę ważne. Jednak Jezus, który zaprosił Szymona do głębi, zaprasza również nas, byśmy spojrzeli poza powierzchnię i odkryli prawdziwe bogactwo życia. W dzisiejszych czasach, kiedy tak łatwo poddać się pokusie porównania się z innymi, historia Piotra przypomina nam, że każdy z nas jest wyjątkowy i ma swoje powołanie. Tak jak Szymon został wybrany przez Jezusa do szczególnej misji, tak i my możemy odkryć swoje miejsce w świecie. Nawet jeśli czujemy się niewarci, Bóg widzi w nas potencjał i pragnie, abyśmy go rozwinęli. Wreszcie, historia Piotra uczy nas, że wiara wymaga odwagi. Nawet jeśli nasze życie wydaje się być pełne porażek i pustki, Jezus zaprasza nas, abyśmy wypłynęli na głębię i zaufali Jego słowom. On może przemienić nasze życie, tak jak przemienił życie Szymona. Z Jezusem możemy pokonać wszelkie lęki i odnaleźć prawdziwe szczęście²⁵. Od osobistego spotkania z Jezusem, które odmieniło życie Piotra, przejdźmy teraz do wydarzenia, które miało wymiar bardziej powszechny – rozmnożenia chleba. Przy Jeziorze Genezaret, otoczony tłumem szukającym uzdrowienia, Jezus objawia swoją miłosierną miłość do ludzi. W obliczu ludzkiej nędzy i braku wiary dokonuje cudu rozmnożenia chleba i ryb, karmiąc tysiące głodnych (Mk 6,34-44). To wydarzenie nie tylko zaspokaja fizyczny głód, ale przede wszystkim syci duszę, zapowiadając Eucharystię – sakrament, w którym Chrystus daje nam siebie samego jako pokarm duchowy. Mały chłopiec (por. J 6,9), który ofiarował swój skromny posiłek, staje się symbolem naszej wiary, która choć mała, może dokonać wielkich rzeczy w rękach Boga. Ten cud uczy nas, że nawet w obliczu największych trudności, Bóg jest w stanie zapewnić nam wszystko, czego potrzebujemy²⁶. Jezus, który nakarmił tysiące głodnych, nie zapominał

²⁵ Por. Duszpasterstwo Rodzin, *Pielgrzymi Galilei, Pan zaprasza – św. Piotr*, <https://rodzina.katowicka.pl/program-duszpasterski-dla-rodzin>, dostęp online: 04.12.2024.

²⁶ Por. także, *Pielgrzymi Galilei, Pan karmi – obfitość chleba*, <https://rodzina.katowicka.pl/program-duszpasterski-dla-rodzin>, dostęp online: 04.12.2024.

również o tych, którzy czuli się zagubieni i samotni. W przypowieści o zagubionej owcy ukazuje nam swoją bezgraniczną miłość do każdego człowieka, nawet do tego, który zbłądził. Przypowieść o zagubionej owcy to nie tylko piękna historia, ale też głęboka prawda o Bożej miłości. Paradoxs pasterza, który zostawia 99 owiec, by szukać jednej, ukazuje nam nieskończoną wartość każdej jednostki w oczach Boga. To obraz bezwarunkowej miłości, która nie liczy kosztów: „Cieszcie się ze mną, bo znalazłem owcę, która mi zginęła” (Łk 15,6). Każdy z nas, choćby raz w życiu, poczuł się jak ta zagubiona owca, oddalona od bezpiecznego stada. Czasami, mimo że raz odnaleźliśmy drogę powrotną, zdarza nam się znowu zbłądzić – powrócić do dawnych grzechów, upaść, ulec nałogowi. Wtedy powraca poczucie beznadziei. Powrót do grzechu, nawrót nałogu potrafi zepchnąć nas w otchłań rozpacz. Czujemy się wtedy całkowicie zagubieni, niegodni przebaczenia, targani nerwicą i rozpaczą. Wydaje nam się, że nie ma dla nas ratunku, że jesteśmy skazani na samotność w naszym upadku. Ale to właśnie wtedy Jezus, nasz Dobry Pasterz, zawsze jest gotowy przyjąć nas z otwartymi ramionami, niezależnie od tego, jak bardzo zbłądziliśmy. Jego miłość jest bezwarunkowa i nie zna granic. To właśnie ta miłość jest fundamentem naszej nadziei, która nigdy nie gaśnie, nawet w najciemniejszych chwilach naszego życia. Bóg szanuje naszą wolność, ale jednocześnie nieustannie nas szuka, pragnąc przywrócić nas do pełnej z Nim komunii. Papież podkreśla, że dla Jezusa „nie ma owiec ostatecznie zagubionych, a jedynie owce, które trzeba znaleźć na nowo. Trzeba dobrze to zrozumieć: dla Boga nikt nie jest całkowicie zagubiony. Nigdy! Aż do ostatniej chwili Pan szuka”²⁷. Przytoczone przykłady – powołanie Piotra, rozmnożenie chlebów i przypowieść o zagubionej owcy – to jedynie fragment bogatego zbioru motywów pielgrzymowania obecnych w Biblii. Motywy wędrówki, poszukiwania, powrotu i odnalezienia sensu życia przewijają się przez całe Pismo Święte, od historii patriarchów po Apokalipsę św. Jana.

Historia biblijnych postaci, takich jak Piotr, a także cud rozmnożenia chleba i przypowieść o zagubionej owcy, to nie tylko wydarzenia z przeszłości. To żywe przesłanie, które przemawia do każdego z nas, niezależnie od epoki, w której żyjemy. Człowiek jest z natury pielgrzymem, nieustannie poszukującym i pragnącym głębszego zrozumienia siebie i świata. W kontekście programu duszpasterskiego „Pielgrzymi nadziei” zostaliśmy zaproszeni do głębszej refleksji nad własną duchową podróżą. To zaproszenie, abyśmy otworzyli się na działanie łaski Bożej i pozwolili, by przemieniła nasze życie. Jeśli więc pielgrzymowanie, zarówno zewnętrzne, jak i wewnętrzne, jest nieodłącznym elementem naszej ludzkiej egzystencji, to naturalnym pytaniem staje się: Jakie są cele i zadania współczesnego pielgrzyma? Odpowiedź na to pytanie znajdziemy w słowach Jezusa, który nazwał swoich uczniów „solą ziemi” i „światłem świata”. To właśnie ta misja, przekazana nam przez Chrystusa, stanowi fundament naszej duchowej podróży w XXI wieku.

2. Sól ziemi i światło świata – misja chrześcijanina w XXI wieku

W poprzednim rozdziale przyjrzelśmy się pojęciu pielgrzymowania w kontekście programu duszpasterskiego Kościoła w Polsce na rok 2024/2025. Teraz skupimy się na jego praktycznych aspektach. Jak bowiem pielgrzymowanie przekłada się na nasze codzienne życie i misję w świecie? Jezus w *Ewangelii według św. Mateusza* powiedział: „Wy jesteście solą dla ziemi. A jeśli sól straci

²⁷ Franciszek, *Katecheza Ojca Świętego Franciszka, Audycja Generalna*, Watykan, 4 maja 2016 r.

swój smak, czymże ją osolić? Nie przyda się już do niczego, tylko zostanie wyrzucona i podeptana przez ludzi. Wy jesteście światłem świata. Nie może się ukryć miasto położone na górze. I nie zapala się lampy, żeby ją postawić pod korcem, ale na świeczniku, aby świeciła wszystkim, którzy są w domu. Tak samo niech świeci wasze światło przed ludźmi, aby widzieli wasze dobre uczynki i chwalili Ojca waszego, który jest w niebie” (Mt 5,13-16). W tym rozdziale zagłębimy się w znaczenie tych słów Jezusa. Przejdziemy do kolejnego etapu naszej refleksji i skupimy się na tym, jak jako pielgrzymi możemy wpływać na świat wokół nas. Naszym celem będzie zrozumienie, jakie są nasze zadania jako chrześcijan w XXI wieku i jak możemy być „solą ziemi” i „światłem świata”.

Papieskie hasło „Pielgrzymi nadziei” stanowi centralny motyw tegorocznego Jubileuszu, pełniąc funkcję zarówno przypomnienia o eschatologicznej tożsamości chrześcijan, jak i wezwania do aktywnego uczestnictwa w budowaniu wspólnoty w tym duchu. Ojciec Święty, nawiązując do nauczania św. Pawła, podkreśla, że chrześcijańska nadzieja, zakorzeniona w miłości Bożej i działaniu Ducha Świętego, jest nie tylko indywidualnym doświadczeniem, ale także misją, która ma inspirować i umacniać innych w obliczu współczesnych wyzwań (por. Rz 5,5; Rz 12,12). Papież nadał obchodom Roku Świętego wyraźne misyjne zadanie – niesienie nadziei światu. Ta intencja została jeszcze bardziej uwytłumaczona w drugiej fazie trwającego trzy lata synodu. Jak czytamy we wstępie do podsumowującego dokumentu zatytułowanego: „Kościół synodalny w misji”, ojcowie synodalni podkreślają, że „podążanie razem jako osoby ochrzczone, w różnorodności charyzmatów, powołań i posług, jest ważne nie tylko dla naszych wspólnot, ale także dla świata. Ewangeliczne braterstwo jest bowiem jak lampa, która nie powinna być umieszczona pod korcem, ale na świeczniku, aby mogła rzucać światło na cały dom (por. Mt 5,15). Świat potrzebuje dziś tego świadectwa bardziej niż kiedykolwiek. Jako uczniowie Jezusa nie możemy uchylać się od zadania ukazywania i przekazywania zranionej ludzkości miłości i czułości Boga”²⁸. Realizacja papieskiej inicjatywy związanej z Rokiem Jubileuszowym stanowi logiczną kontynuację procesu synodalnej odnowy Kościoła. Po pogłębieniu w poprzednich latach wymiarów wspólnoty (*communio*) i uczestnictwa w życiu Kościoła (*participatio*), obecny rok jubileuszowy stwarza wyjątkową okazję do skoncentrowania się na misyjnym wymiarze naszej wiary (*missio*)²⁹. Jak podkreśla papież, ten jubileuszowy czas może przyczynić się do jeszcze pełniejszej realizacji synodalnego charakteru Kościoła, który coraz bardziej dostrzega konieczność głoszenia Ewangelii światu: „Rok Jubileuszowy może być ważną okazją do ukonkretnienia tej formy synodalnej, którą wspólnota chrześcijańska postrzega dziś jako coraz bardziej konieczny wyraz, aby lepiej odpowiedzieć na pilną potrzebę ewangelizacji”³⁰. Wzywając wiernych do „bycia solą ziemi i światłem świata” (Mt 5,13-16) stanowi centralny punkt papieskiej wizji misyjnego Kościoła. Przez to wezwanie papież zachęca do głębszej refleksji nad rolą chrześcijan w świecie współczesnym. Chodzi o to, aby każdy wierzący, a także całe wspólnoty kościelne, stawały się aktywnymi świadkami Ewangelii, wpływając na otaczającą rzeczywistość poprzez wartości chrześcijańskie³¹.

²⁸ XVI Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne Synodu Biskupów, Pierwsza Sesja (4-29 października 2023), Sprawozdanie podsumowujące, Kościół synodalny w misji, Rzym, 28 października 2023 r.

²⁹ Zob. KEP, Program Duszpasterski Kościoła w Polsce na rok 2022/2023, „Wierzę w Kościół Chrystusowy”; zob. tenże, Program Duszpasterski Kościoła w Polsce na rok 2023/2024, „Uczestniczę we wspólnocie Kościoła”, w: Komisja Duszpasterstwa KEP, Archiwalne programy duszpasterskie, <https://duszpasterstwo.episkopat.pl/programy>, dostęp online: 10.12.2024.

³⁰ Zob. Franciszek, Spes non..., dz. cyt., nr 17

³¹ Por. A. Czaja, Program duszpasterski Kościoła katolickiego w Polsce na rok 2024/2025, Pielgrzymi nadziei, „Zeszyt teologicznopastoralny”, Opole 2024, s. 7-8.

Biskup Rzymu sformułował teologiczną koncepcję, zgodnie z którą każdy chrześcijanin, niezależnie od stopnia zaangażowania w życie Kościoła, pełni podwójną rolę – ucznia i misjonarza. Ta dualność oznacza, że wierzący są jednocześnie odbiorcami Słowa Bożego, które mają pogłębiać poprzez modlitwę i studium, oraz aktywnymi głosicielami Ewangelii, świadczącymi o swojej wierze poprzez czyny: „A jeśli chrześcijanie tracą smak i gasną, wówczas ich obecność w świecie traci swoją skuteczność”³². Papież Franciszek, nawiązując do tej roli chrześcijan, zapytał wiernych na Placu św. Piotra, czy pragną być „lampą zapaloną czy zgaszoną”³³. Na to pytanie tłum pielgrzymów odpowiedział jednogłośnie, głośno wołając: „Chcemy być lampą zapaloną”³⁴.

W przypowieściach zawartych w *Ewangelii według św. Mateusza* (Mt 5,13-14) Jezus używa metafor „sól ziemi” i „światło świata”, aby przekazać swoim uczniom, a przez nich wszystkim wierzącym, głębokie przesłanie dotyczące ich roli w świecie. Te symboliczne określenia służą jako wskazówki dotyczące sposobu, w jaki chrześcijanie mają przeżywać swoją wiarę i oddziaływać na otaczającą ich rzeczywistość. Aby w pełni docenić bogactwo znaczeń zawartych w tych metaforach, warto sięgnąć do nauczania papieża Franciszka. Jego proste i bezpośrednie wyjaśnienia pomagają nam odkryć, jak te słowa Jezusa odnoszą się do naszego życia. Metafora soli jako konserwantu i nadawcy smaku, w nauczaniu Jezusa odnosi się bezpośrednio do roli ucznia w społeczeństwie. W kontekście duchowym chrześcijanie są wezwani do tego, aby być „solą ziemi”, czyli siłą, która przekształca i uświęca świat. Uczeń, podobnie jak sól, ma za zadanie chronić i ulepszać środowisko społeczne. Poprzez świadome odrzucanie wartości materialistycznych i moralnie wątpliwych, uczeń staje się przeciwwagą dla negatywnych wpływów, przyczyniając się do wzrostu moralnego i duchowego otoczenia. Jezusowy ideał ucznia zakłada nie tylko bierne unikanie zła, ale także aktywne działanie na rzecz dobra. Jak zauważył Jan Paweł II, chrzest „przyprawia” nas nowym życiem, które pozwala nam być solą w świecie, nawet w środowisku, które często odrzuca wartości duchowe³⁵. Jak zauważa S. Biel w swoim artykule, mimo niewielkiej liczebności, prawdziwi uczniowie Chrystusa wywierają ogromny wpływ na świat, podobnie jak sól nadaje smak potrawie. Jednak ta skuteczność zależy od głębokości ich wiary i zaangażowania. Utrata miłości do Jezusa oraz formalne, a nie wewnętrzne, przyłgnięcie do wiary powoduje, że świadectwo uczniów staje się bezowocne. Współczesnym chrześcijanom często zarzuca się bierność i unikanie konfrontacji. Prowadzą oni życie pozbawione duchowego zapалу, skupiając się na wygodzie i kompromisach. Taka postawa, choć pozornie spokojna, nie przynosi żadnych owoców dla ewangelizacji. Wiara powinna być bowiem siłą dynamizującą, która przekształca życie człowieka i inspirowuje innych do podjęcia osobistej relacji z Bogiem³⁶. Argument A. Świącieckiej o tym, że współczesna kultura, z jej naciskiem na indywidualizm, materializm i kult sukcesu, prowadzi do erozji wiary, jest niezwykle trafny. Coraz częściej obserwuje się marginalizację transcendencji i odrzucenie tradycyjnych systemów wartości. Koncepcja życia wiecznego, niegdyś postrzegana jako dar i obietnica

³² Franciszek: *idźcie naprzód ze światłem Jezusa!*, <https://www.niedziela.pl/artukul/7922/Franciszek-idzcie-naprzod-ze-swiatlem-Jezusa>, dostęp online: 11.12.2024.

³³ Tamże.

³⁴ Tamże.

³⁵ Por. Jan Paweł II, *Orędzie Jana Pawła II na XVII Światowy Dzień Młodzieży „Wy jesteście solą dla ziemi... Wy jesteście światłem świata”* (Mt 5, 13-14), Castel Gandolfo, 25 lipca 2001 r.

³⁶ S. Biel, *Sól ziemi i światło świata. Myśli do medytacji na 5 Niedzielę Zwykłą, rok A*, <https://jezuici.pl/2023/02/sol-ziemi-i-swiatlo-swata-mysli-do-medytacji-na-5-niedziela-zwykla-rok-a/>, dostęp online: 05.12.2024.

zbawienia, jest dziś interpretowana jako przeszkoda na drodze do samorealizacji. Śmierć, niegdyś nieodłączna część ludzkiej egzystencji, jest wypierana ze świadomości społecznej i traktowana jako odległa, nieistotna perspektywa. Dominujący paradygmat kulturowy, oparty na racjonalizmie i autonomii jednostki, prowadzi do alienacji człowieka od sacrum. Nadmierne zaufanie do rozumu i postępu technologicznego sprawia, że człowiek zapomina o swojej ograniczonej naturze i potrzebie duchowego wymiaru życia. Kult jednostki, przejawiający się w dążeniu do sukcesu i materialnego dobrobytu, prowadzi do izolacji społecznej i utraty poczucia wspólnoty. Kryzys wiary współczesnego człowieka wynika również z utraty nadziei. Nadmierne skupienie na teraźniejszości i konsumpcjonizm sprawiają, że człowiek traci perspektywę transcendentną i nie potrafi odnaleźć sensu swojego życia poza sferą materialną. Brak wiary w życie pozagrobowe i poczucie osamotnienia prowadzą do lęku przed śmiercią i cierpieniem. W obliczu cierpienia i śmierci, człowiek zaczyna dostrzegać ograniczenia swojego istnienia i potrzebę transcendencji. Doświadczenie choroby, utraty bliskich czy innych trudności życiowych może skłonić człowieka do refleksji nad sensem życia i poszukiwania odpowiedzi na fundamentalne pytania egzystencjalne. W takich momentach, wiara może stanowić źródło pocieszenia i nadziei. Śmierć jako uniwersalne doświadczenie ludzkie, uświadamia nam naszą wspólnotę i równość. Niezależnie od statusu społecznego, wykształcenia czy osiągnięć, wszyscy jesteśmy śmiertelni. W obliczu śmierci znikają podziały społeczne i każdy z nas staje się równie bezbronny i zależny od innych³⁷. Należy jednak zauważyć, że samo dążenie do sukcesu i rozwój osobisty nie muszą stać w sprzeczności z wymiarem duchowym. Wręcz przeciwnie, konstruktywne ambicje mogą stanowić motywację do działania i samodoskonalenia, przyczyniając się do rozwoju jednostki w różnych sferach życia. Problemem staje się dopiero absolutyzacja sfery materialnej i utrata z oczu głębszego wymiaru egzystencji. Współczesny człowiek, bombardowany ideą nieustannej pogoni za sukcesem, często zapomina o fundamentalnej potrzebie transcendencji – wyjścia poza horyzont doczesności. Kluczowe jest zachowanie równowagi pomiędzy aktywnością w świecie materialnym a pielęgnowaniem życia duchowego. Ignorowanie tej drugiej sfery prowadzi do poczucia pustki i braku spełnienia, nawet w obliczu osiągnięć materialnych.

Jak zauważył Jan Paweł II, poszukiwanie Absolutu jest wpisane w naturę człowieka. To właśnie ta głęboka tęsknota za sensem życia, o której mówi papież, powinna być motorem działań chrześcijan. Zwracając się do młodych ludzi, mówił: „Macie rację, gdy nie godzicie się na nijakie rozrywki, przelotne mody i propozycje, które was umniejszają. Jeśli zachowacie wielkie pragnienie Boga, zdołacie uniknąć przeciętności i konformizmu, tak rozpowszechnionych w naszym społeczeństwie”³⁸. To wezwanie jest równie aktualne dzisiaj. Jeśli chcemy być solą świata, musimy odważyć się przeciwstawić kulturze relatywizmu i zaproponować innym autentyczną relację z Bogiem. Uczeń, pomimo własnych słabości i upadków, powinien dążyć do ciągłego doskonalenia moralnego i duchowego: „«Solą» jest uczeń, który pomimo codziennych upadków — albowiem wszystkim się zdarzają — podnosi się z pyłu swoich błędów i zaczyna na nowo, odważnie i cierpliwie (...)”³⁹. Jego postawa powinna charakteryzować się pokorą, służebnością i gotowością do dialogu, nawet w obliczu różnic zdań: „Jest «solą» uczeń,

³⁷ Por. A. Świąciecka, *Program Duszpasterski Kościoła katolickiego w Polsce na rok 2024/2025, Pielgrzymi nadziei*, „Zeszyt Maryjny”, Opole 2024, s. 12-15.

³⁸ Jan Paweł II, *Orędzie Jana...*, dz. cyt.

³⁹ Franciszek, *Anioł Pański*, Watykan, 9 lutego 2020 r.

który nie zabiega o konsensus i poklask (...)”⁴⁰. Współczesny świat, zmagający się z wieloma wyzwaniami moralnymi, potrzebuje ludzi, którzy będą wcielać w życie wartości głoszone przez Jezusa. Do tych wyzwań należą między innymi kwestie bioetyczne, takie jak debata wokół aborcji, *in vitro* czy eutanazji, które stawiają pytania o początek i koniec ludzkiego życia oraz godność osoby ludzkiej. Innym przykładem jest wdrażanie programów edukacji seksualnej, które budzą kontrowersje w kontekście wartości rodzinnych i wychowania młodego pokolenia. Wyzwaniem jest również rozprzestrzenianie się ideologii *gender*, kwestionującej tradycyjne rozumienie płci i tożsamości. Te i inne problemy moralne wymagają od uczniów Chrystusa nie tylko zachowania wierności Ewangelii, ale także podjęcia dialogu ze współczesnym światem i poszukiwania rozwiązań opartych na miłości i prawdzie. Postawa ucznia jako osoby świadomie kształtującej własne życie i otoczenie, może stanowić inspirację dla innych i przyczynić się do budowania lepszego świata. W nauczaniu Jezusa Chrystusa pojawia się kolejna metafora światła, bezpośrednio adresowana do Jego uczniów. Porównanie uczniów do światła wskazuje na ich misję rozpraszania duchowych ciemności, które wciąż panują w świecie. Chrześcijanie jako „światło świata”, mają za zadanie ukazywać piękno i dobroć Boga w świecie, który często pogrążony jest w mroku grzechu i cierpienia. Jezus, jako pierwotne Źródło światła, oczekuje od swoich naśladowców, że będą promieniować Jego miłością i prawdą: „Uczeń Jezusa staje się światłem w świecie, gdy najpierw sam czerpie ze źródła światła. Nie ma dwóch źródeł światła – z jednej strony Jezus, a z drugiej uczniowie. Jest tylko jedno światło świata i prawdziwe źródło światła, Jezus”⁴¹. Obowiązkiem chrześcijanina jest aktywne uczestnictwo w rozprzestrzenianiu światła Chrystusa. To zadanie obejmuje nie tylko głoszenie Ewangelii, ale także świadczenie o swojej wierze poprzez konkretne czyny. Dobre uczynki jako owoc wiary, stają się widocznym znakiem obecności Bożej w życiu wierzącego. Wspólnota chrześcijańska jako zgromadzenie uczniów Chrystusa, ma za zadanie kierować innych ku Bogu, ukazując im Jego miłosierdzie i dobroć. Chrześcijanin winien wychodzić poza ograniczenia swoich wspólnot, angażując się w dialog międzyreligijny i międzykulturowy. Jego zadaniem jest również zwalczanie wszelkich form zła, takich jak uprzedzenia, oszczerstwa i kłamstwa, zastępując je prawdą i miłością. Warto podkreślić, że światło, które emituje chrześcijanin, nie jest jego własnym osiągnięciem, lecz emanacją światła Chrystusa. Tę myśl potwierdza S. Biel, pisząc: „Nie mamy świecić własnym światłem, ale odbijać światło Jezusa”⁴². Uczniowie są jedynie narzędziami w Bożych rękach, służąc rozprzestrzenianiu Jego królestwa⁴³. Papież Jan Paweł II w swoich słowach precyzyjnie ujmując to doświadczenie: „Osobiste spotkanie z Chrystusem rozjaśnia życie nowym światłem, wprowadza nas na właściwą drogę i zobowiązuje nas, abyśmy byli Jego świadkami. Pochodzący od Niego nowy sposób patrzenia na świat i na ludzi przenika nas dogłębnie w tajemnicę wiary, która nie jest jedynie zbiorem tez wymagających przyjęcia i zatwierdzenia przez rozum, lecz pewnym doświadczeniem do przyswojenia, prawdą, którą trzeba żyć, solą i światłem całej rzeczywistości”⁴⁴. W nauczaniu Jezusa Chrystusa wyraźnie zaznacza się wezwanie do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, pomimo obecności w nim zła i cierpienia. Chrystusowy nakaz, aby być „solą ziemi” i „światłem świata”, zobowiązuje chrześcijanina do świadomego wyboru postawy wobec rzeczywistości naznaczonej

⁴⁰ Tamże.

⁴¹ S. Biel, *Sól ziemi i...*, dz. cyt.

⁴² Tamże.

⁴³ Por. Franciszek, *Anioł...*, dz. cyt.

⁴⁴ Jan Paweł II, *Orędzie Jana...*, dz. cyt.

przemocą, niesprawiedliwością i uciskiem. Zamiast izolacji czy ucieczki w prywatność, Jezus wzywa do zaangażowania na rzecz budowania lepszego świata. Kościół jako wspólnota uczniów Chrystusa, jest powołany do kontynuowania Jego misji. Modlitwa Jezusa podczas Ostatniej Wieczerzy o ochronę uczniów przed „duchem świata” wskazuje na konieczność odróżniania wartości chrześcijańskich od tych, które kształtują świeckie systemy wartości (por. J 17,15). Służba na rzecz najbardziej potrzebujących, wyrażająca się w trosce o ubogich i wykluczonych, stanowi fundamentalny wymiar chrześcijańskiej miłości bliźniego i jest jednocześnie świadectwem autentyczności wiary⁴⁵.

Współczesny świat, zmagający się z wieloma wyzwaniami, potrzebuje świadków Chrystusa – ludzi, którzy swoim życiem będą promieniować miłością, nadzieją i pokojem. Bycie „solą ziemi” i „światłem świata” to nie tylko piękne metafory, ale konkretne wezwania do działania. Każdy chrześcijanin jest powołany do tego, aby swoim życiem przekształcać rzeczywistość, wprowadzając do niej wartości ewangeliczne. To zadanie wymaga nie tylko zaangażowania, ale także odwagi i gotowości do niesienia świadectwa o Chrystusie nawet w trudnych sytuacjach. W dzisiejszych czasach, kiedy wartości często są relatywizowane, a wiara poddawana wątpliwościom, chrześcijanie są wezwani do tego, aby być znakiem sprzeciwu wobec panującego relatywizmu i proponować światu absolutne wartości, oparte na Ewangelii. Współczesna kultura, zafascynowana chwilą obecną i hedonistycznymi przyjemnościami, promuje model życia oparty na konsumpcji i egoizmie. Sukces, rozumiany jako osiągnięcie materialnych celów w jak najkrótszym czasie, stał się priorytetem. Media społecznościowe i reklama kształtują nasze pragnienia, prowadząc do nieustannego poszukiwania nowych doznań. Jednak, jak zauważają „pielgrzymi nadziei” – osoby wierzące, które pielgrzymują przez życie z Chrystusem – takie podejście prowadzi do duchowej pustki. Prawdziwe szczęście tkwi w czymś więcej niż tylko w zaspokajaniu chwilowych potrzeb – tkwi w głębokiej relacji z Bogiem i drugim człowiekiem. Apostoł Paweł wyraził to w sposób niezwykle wymowny: „Żyć – to Chrystus, a umrzeć – to zysk” (Flp 1,21). To właśnie na tym polega nasza misja – w byciu solą ziemi i światłem świata.

3. Pielgrzymi nadziei w dzisiejszym świecie – Inspiracje świętych

W poprzednich rozdziałach analizowano koncepcję pielgrzymowania jako centralnego motywu programu duszpasterskiego. Drugi rozdział, poświęcony misji chrześcijanina, uzupełnia ten obraz, ukazując go jako dynamiczny proces, w którym każdy wierzący, jako „sól ziemi i światło świata”, jest powołany do nieustannego ewangelizowania i niesienia nadziei innym, co stanowi istotny wymiar duchowej wędrówki. Rozdział trzeci ma na celu ukazać, że idea pielgrzymowania nie jest jedynie historycznym dziedzictwem, ale żywą i aktualną rzeczywistością, która znajduje swoje odzwierciedlenie w życiu współczesnych świętych. Przedstawione zostaną sylwetki wybranych postaci kanonizowanych i beatyfikowanych, których życie zostało wskazane jako wzorcowe w programie duszpasterskim Kościoła w Polsce na rok 2024/2025. Analiza tych przykładów ma na celu wykazać, że świętość nie jest zarezerwowana jedynie dla odległych epok historycznych, ale jest osiągalna dla każdego chrześcijanina, niezależnie od jego wieku, statusu społecznego czy okoliczności życiowych. Ponadto, poprzez przybliżenie sylwetki współczesnych świętych, należy podkreślić różnorodność dróg prowadzących do świętości.

⁴⁵ Por. Franciszek, *Anioł...*, dz. cyt.

W epoce cyfrowej, w której technologia przenika niemal każdy aspekt naszego życia, historia bł. Carlo Acutisa jest niezwykle inspirująca. Jako młody pasjonat informatyki, wykorzystywał swoje umiejętności, by głosić Ewangelię. Błogosławiony Carlo, nazywany często „Bożym influencerem” lub „Błogosławionym w bluzie i dzinsach”⁴⁶, mimo że odszedł młodo, w wieku zaledwie piętnastu lat, pozostawił po sobie niezwykle świadectwo wiary. Jak typowy nastolatek – lubił sport, przyjaźnił się z rówieśnikami, kręcił amatorskie filmiki. Jednak to, co go wyróżniało, to jego umiejętność wykorzystania nowoczesnych technologii do szerzenia Ewangelii. Dzięki swojej pasji do informatyki i mediów, potrafił w wyjątkowy sposób dotrzeć do innych młodych ludzi. Od najmłodszych lat był głęboko oddany Eucharystii, którą nazywał „autostradą do nieba”. Swoją duchowość budował na solidnych filarach: codziennej Eucharystii, cotygodniowej spowiedzi, codziennej modlitwie różańca, który określał jako „randkę z Maryją”, oraz regularnej adoracji Najświętszego Sakramentu i lekturze Pisma Świętego⁴⁷. Efektem tej pasji była wyjątkowa wystawa poświęcona cudom eucharystycznym, która zyskała światowe uznanie. Acutis, który wierzył w indywidualność każdego człowieka, przestrzegał przed utraceniem własnej tożsamości na rzecz przeciętności: „Wszyscy rodzą się jako oryginały, ale wielu umiera jako kserokopie”⁴⁸. Zachęcał do rozwijania swoich talentów i budowania wyjątkowej przyszłości, zgodnie z Bożym planem: „Znajdź Boga, a znajdziesz sens swojego życia”⁴⁹. To przesłanie, choć wypowiedziane przez młodego człowieka żyjącego w XXI wieku, wpisuje się w długą tradycję świętych, którzy pokazywali, że świętość jest możliwa w każdym stanie życia.

Św. Joanna Beretta Molla, lekarka i matka, jest jednym z takich przykładów. Jak wspomina jej mąż, Piotr, była osobą niezwykle atrakcyjną i charakteryzowała się wyjątkowym wdziękiem. Jej małżeństwo od początku miało mieć charakter głęboko religijny, stanowiąc rodzaj „małego Kościoła domowego”. Joanna, już w okresie narzeczeństwa, manifestowała silne pragnienie budowania harmonijnej relacji z przyszłym mężem. Święta, choć z natury radosna, doświadczała pełni szczęścia zwłaszcza w momentach narodzin dzieci, które następnie, z jej inicjatywy, były poświęcone Matce Bożej Dobrej Rady. Joanna była wybitnym lekarzem, łączącym pracę zawodową z zaangażowaniem w działalność społeczną. „Świat poszukuje radości, ale jej nie odnajduje, ponieważ jest oddalony od Boga. My, zrozumiałwszy, że radość pochodzi od Jezusa, z Jezusem w sercu nieśmy radość. On będzie siłą, która nam pomaga”⁵⁰ – tymi słowami wyrażała swoją głęboką wiarę św. Joanna. Mimo licznych obowiązków potrafiła znaleźć czas na rozwój osobisty oraz pielęgnowanie relacji rodzinnych. Jej życie stanowiło harmonijne połączenie życia codziennego z głęboką duchowością, co znajduje potwierdzenie w tych słowach. Ostatecznym wyrazem jej poświęcenia było oddanie życia za najmłodszą córkę, Giannę Emanuelę. Jak słusznie zauważono: „Zwykła matka rodziny ogłoszona świętą! Silny związek

⁴⁶ Zob. *Carlo Acutis beatyfikowany w Asyżu. Kim był 15-letni „Boży influencer”?*, <https://viva.pl/ludzie/newsy/carlo-acutis-beatyfikowany-cud-modlitwa-rodzice-blogoslawiony-w-dzinsach-128913-r1/>, dostęp online: 10.12.2024.

⁴⁷ Zob. A. Święcicka, *Program Duszpasterski...*, dz. cyt., s. 148-149.

⁴⁸ N. Gori, *Geniusz informatyki w niebie*, Pelplin 2021, s. 84.

⁴⁹ Tamże, s. 15; por. Duszpasterstwo Rodzin, *Święci pielgrzymi nadziei, Cyfrowa droga ku świętości – bł. Carlo Acutis*, <https://rodzina.katowicka.pl/program-duszpasterski-dla-rodzin>, dostęp online: 04.12.2024.

⁵⁰ P. Molla, E. Guerriero, *Święta Joanna Beretta Molla*, Kraków 2011, s. 88; por. Duszpasterstwo Rodzin, *Święci pielgrzymi nadziei, Piękna, elegancka żona i matka – św. Joanna Beretta Molla*, <https://rodzina.katowicka.pl/program-duszpasterski-dla-rodzin>, dostęp online: 04.12.2024.

pomiędzy ziemią a niebem, most nieustannie wznoszony ponad dniami, momentami, gestami i obowiązkami dnia powszedniego, i to nie za klasztornymi murami, lecz w złożonej, codziennej egzystencji”⁵¹.

Ten sam motyw heroizmu i poświęcenia dla bliźniego przewija się przez historię rodziny Ulmów. Beatyfikacja tej rodziny to niezwykle wydarzenie, które ukazuje nam wzór chrześcijańskiego życia. Wiktor i Józef Ulmowie wraz ze swoimi dziećmi, w tym nienarodzonym, oddali swoje życie, świadcząc o wierności Bogu i gotowości pomocy potrzebującym. Ich codzienność była przepełniona prostotą i głęboką duchowością. Modlitwa, czytanie Pisma Świętego i uczestnictwo w Eucharystii były nieodłączną częścią ich życia. Mimo trudności, które niosła wojna, potrafili zachować w sercach miłość, nadzieję i wiarę. Ulmowie są dla nas wzorem bezinteresownej miłości bliźniego. Ich decyzja o ukrywaniu Żydów w obliczu śmiertelnego zagrożenia świadczy o wielkiej odwadze i wierze w Boga. To właśnie ta wiara pozwoliła im podjąć tak heroiczny czyn⁵².

Historia Kościoła to ciąg niezwykłych świadectw wiary. Do tego grona należą również Luigi i Maria Torregrossa, którzy, podobnie jak rodzina Ulmów i Beretta Molla, udowodnili, że świętość jest możliwa w każdym stanie życia. A młody Carlo Acutis pokazał, jak wiara może współistnieć z pasją do nowych technologii, inspirować całe pokolenie młodych ludzi.

Luigi i Maria Torregrossa, małżeństwo beatyfikowane jako pierwsze w historii Kościoła, przez 46 lat udowodnili, że świętość można realizować w codziennym życiu. Ich związek był przykładem głębokiej więzi, wzajemnego szacunku i wspólnej wiary. Para ta, mimo różnorodnych obowiązków, zawsze znajdowała czas dla siebie. Wspólne wyjścia, rozmowy, listy – to wszystko umacniało ich relację. Poranek rozpoczynali wspólną modlitwą, a wieczory spędzali na rozmowach o życiu. Wychowywali czworo dzieci, otaczając je miłością i troską, jednocześnie ucząc odpowiedzialności. Ich małżeństwo było harmonijną wspólnotą, w której każdy wspierał drugiego: „Być winnym w najdrobniejszych szczegółach” – ta zasada była przewodnią w ich życiu⁵³.

Takie postacie jak Carlo Acutis, Joanna Beretty Molly, rodzina Ulmów oraz Luigi i Maria Beltrame Quattrocchi wskazują, że dróg do świętości jest wiele i pokazują, że ideał świętości jest aktualny i wciąż inspirowany. Ukazują nam, że świętość nie jest zarezerwowana jedynie dla odległych epok historycznych czy egzotycznych miejsc. Świętość nie jest jednoznaczna z ascezą czy rezygnacją ze świata, ale z pełnym oddaniem się woli Bożej w każdej dziedzinie życia. To ideał, który jest wciąż żywy i dostępny każdemu człowiekowi, niezależnie od jego wieku, stanu cywilnego czy zajęcia. Często mylnie uważa się, że świętość jest domeną jedynie księży, zakonników czy sióstr zakonnych, jednak przykłady świętych, takich jak Carlo Acutis czy rodzina Ulmów, pokazują, że można prowadzić święte życie, pełniąc codzienne obowiązki w rodzinie i społeczeństwie. Co więcej, świętość nie musi się objawiać poprzez spektakularne cuda, wizje czy inne nadprzyrodzone dary, choć takie przypadki w historii Kościoła znamy. Nie jest też związana z idealizowanym wizerunkiem, jaki często widzimy na obrazach – ze złotym nimbem czy wpatrzonym w niebo spojrzeniem. Świętość to przede wszystkim życie w zgodzie z Ewangelią, pełne miłości Boga i bliźniego, nawet w najprostszych, codziennych czynnościach. Każdą z tych postaci,

⁵¹ M.T. Antognazza, M. Picozzi, A. Rimoldi, *Joanna Beretta Molla*, Kraków 2008, s. 9.

⁵² Por. Duszpasterstwo Rodzin, *Święci pielgrzymi nadziei, Mocni nadzieją – bl. rodzina Ulmów*, <https://rodzina.katowicka.pl/program-duszpasterski-dla-rodzin>, dostęp online: 04.12.2024.

⁵³ Por. <https://pl.aleteia.org/2023/11/25/bl-maria-quattrocchi-dlugo-godzila-sie-z-tym-ze-znow-zostanie-matka-wychowali-z-mezem-4-dzieci>, dostęp online: 05.12.2024.

choć żyła w innych czasach i okolicznościach, łączy wspólny mianownik – głęboka relacja z Bogiem, pragnienie czynienia dobra oraz gotowość do podążania za Chrystusem, nawet w obliczu trudności.

Zakończenie

Pielgrzymowanie, w kontekście programu duszpasterskiego Kościoła w Polsce na rok 2024/2025, stanowi istotny element misji chrześcijańskiej, odzwierciedlający głębokie duchowe i teologiczne znaczenie. Rok Jubileuszowy, ze szczególnym naciskiem na tę praktykę, wzywa do refleksji nad fundamentalnymi aspektami wiary i duchowości. Pielgrzymi nadziei, poprzez swój akt przemierzania drogi wiary, przekształcają się nie tylko w biernych odbiorców łaski Bożej, lecz także w aktywnych jej dystrybutorów w przestrzeni społecznej. To pojęcie nie ogranicza się do sfery teoretycznej, lecz jest bezpośrednim wezwaniem do konkretnych działań. Analizując zagadnienie „Pielgrzymi Nadziei”, można zauważyć, że wędrowanie w duchu Roku Jubileuszowego integruje aspekty historyczne i teologiczne. Odwołania do biblijnych przykładów, takich jak postać św. Piotra, zagubiona owca oraz cudowne rozmnożenie chleba, podkreślają głębokie zakorzenienie motywu drogi w tradycji chrześcijańskiej. Te narracje biblijne nie tylko ilustrują moc Bożą w codziennym życiu, ale także inspirują współczesnych chrześcijan do naśladowania tych wzorców w duchu nadziei i miłości. Program duszpasterski na rok 2024/2025, poprzez swoje założenia, pragnie inspirować wiernych do aktywnego uczestnictwa w życiu duchowym i społecznym, kładąc nacisk na bycie „solą ziemi” i „światłem świata”. Jest to kontynuacja wcześniejszych programów duszpasterskich, które również kładły nacisk na rozwój duchowy i zaangażowanie w życie Kościoła. Papież Franciszek w swoim nauczaniu o synodalności podkreślał znaczenie wspólnej drogi Kościoła, gdzie każdy wierny ma swój udział w misji. Obecny i poprzednie programy duszpasterskie odpowiadają na tę ideę synodalności, promując jedność, współpracę i aktywne uczestnictwo wszystkich wiernych w życiu Kościoła. Interpretacja słów Jezusa Chrystusa o soli i świetle, w kontekście kulturowym i duchowym, daje głębsze zrozumienie roli chrześcijanina w społeczeństwie. Sól, jako symbol konserwacji i oczyszczenia, oraz światło, jako symbol prawdy i prowadzenia, są metaforami odpowiedzialności chrześcijan za kształtowanie wartości moralnych i duchowych w świecie. Przykłady świętych i błogosławionych, takich jak Carlo Acutis, Joanna Berretta Molla, rodzina Ulmów oraz małżeństwo Beltrame Quattrocchi, stanowią empiryczne potwierdzenie tezy o osiągalności świętości w różnorodnych kontekstach współczesnego życia. Każde z tych świadectw prezentuje unikalny sposób realizacji powołania chrześcijańskiego: od wykorzystania nowych technologii przez Acutisa, poprzez harmonijne połączenie życia rodzinnego i duchowego u Molly, aż po heroizm w obliczu śmierci rodziny Ulmów oraz budowanie świętego małżeństwa przez Quattrocchi. Różnorodność tych dróg do świętości podkreśla, że świętość nie jest utożsamiana z jednym, ściśle określonym wzorcem, lecz jest owocem autentycznej relacji z Bogiem, która przejawia się w konkretnych czynach i decyzjach. Współcześni chrześcijanie, inspirując się tymi przykładami, są wezwani do aktywnego uczestnictwa w misji Kościoła, polegającej na niesieniu światła nadziei w świecie naznaczonym cierpieniem i złem.

Bibliografia

- „*Biblia Tysiąclecia*” – *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*, Poznań 2003.
- Antognazza M.T., Picozzi M., Rimoldi A., *Joanna Beretta Molla*, Kraków 2008.
- Biel S., *Sól ziemi i światło świata. Myśli do medytacji na 5 Niedzielę Zwykłą, rok A*, <https://jezuici.pl/2023/02/sol-ziemi-i-swiatlo-swata-mysli-do-medytacji-na-5-niedziele-zwykla-rok-a/>, dostęp online: 05.12.2024.
- Brzeziński D., *Program Duszpasterski Kościoła w Polsce na Rok 2024/2025, „Pielgrzymi Nadziei”*, „Zeszyt Teologicznopastoralny”, Opole 2024.
- Carlo Acutis beatyfikowany w Asyżu. Kim był 15-letni „Boży influencer”?, <https://viva.pl/ludzie/newsy/carlo-acutis-beatyfikowany-cud-modlitwa-rodzice-blogoslawiony-w-dzinsach-128913-r1/>, dostęp online: 10.12.2024.
- Chmielewski M., 30.01.2024 – *Podstawy chrześcijańskiego świadectwa (Komisja Duszpasterska KEP, Głębinów)*, <https://marekchmielewski.eu/wyklady-i-odczyty/konferencje-krajowe/attachment/2024-01-30-podstawy-chrzescijanskiego-swiaectwa-komisja-duszpasterska-kep-glebinow/>, dostęp online: 04.12.2024.
- Chmielewski M., *Program Duszpasterski Kościoła katolickiego w Polsce na rok 2024/2025, Pielgrzymi nadziei*, „Zeszyt Maryjny”, Opole 2024.
- Czaja A., *Program duszpasterski Kościoła katolickiego w Polsce na rok 2024/2025, Pielgrzymi nadziei*, „Zeszyt teologicznopastoralny”, Opole 2024.
- Duszpasterstwo Rodzin, *Pielgrzymi Galilei, Pan karmi – obfitość chleba*, <https://rodzina.katowicka.pl/program-duszpasterski-dla-rodzin>, dostęp online: 04.12.2024.
- Duszpasterstwo Rodzin, *Pielgrzymi Galilei, Pan zaprasza – św. Piotr*, <https://rodzina.katowicka.pl/program-duszpasterski-dla-rodzin>, dostęp online: 04.12.2024.
- Duszpasterstwo Rodzin, *Święci pielgrzymi nadziei, Cyfrowa droga ku świętości – bł. Carlo Acutis*, <https://rodzina.katowicka.pl/program-duszpasterski-dla-rodzin>, dostęp online: 04.12.2024.
- Duszpasterstwo Rodzin, *Święci pielgrzymi nadziei, Mocni nadzieją – bł. rodzina Ulmów*, <https://rodzina.katowicka.pl/program-duszpasterski-dla-rodzin>, dostęp online: 04.12.2024.
- Duszpasterstwo Rodzin, *Święci pielgrzymi nadziei, Piękna, elegancka żona i matka – św. Joanna Beretta Molla*, <https://rodzina.katowicka.pl/program-duszpasterski-dla-rodzin>, dostęp online: 04.12.2024.
- Franciszek, „*Weselcie się nadzieją*” (Rz 12, 12), *Orędzie Ojca Świętego Franciszka na XXXVIII Światowy Dzień Młodzieży*, Watykan, 26 listopada 2023 r.
- Franciszek, *Anioł Pański*, Watykan, 9 lutego 2020 r.
- Franciszek, *Homilia Ojca Świętego Franciszka*, Watykan, 9 maja 2024 r.
- Franciszek, *Katecheza Ojca Świętego Franciszka, Audyencja Generalna*, Watykan, 4 maja 2016 r.
- Franciszek, *List Ojca Świętego Franciszka do Arcybiskupa Rino Fisichella Przewodniczącego Papieskiej Rady do spraw Krzewienia Nowej Ewangelizacji*, Rzym, 11 lutego 2022 r.
- Franciszek, *Spes non confundit, Bulla ogłaszająca Jubileusz Zwyczajny roku 2025*, Watykan, 9 maja 2024 r.
- Franciszek, *Przemówienie wygłoszone na otwarciu XVI Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów na temat: „W stronę Kościoła Synodalnego – komunია, uczestnictwo, misja”*, Watykan, 9 października 2021 r.
- Franciszek, *Przemówienie wygłoszone podczas uroczystości upamiętniającej 50. rocznicę ustanowienia Synodu Biskupów*, Watykan, 17 października 2015 r.
- Franciszek: *idźcie naprzód ze światłem Jezusa!*, <https://www.niedziela.pl/artukul/7922/>
- Franciszek-idzcie-naprzod-ze-swiatlem-Jezusa, dostęp online: 11.12.2024.
- Gori N., *Geniusz informatyki w niebie*, Pelplin 2021.
- <https://duszpasterstwo.episkopat.pl/>, dostęp online: 04.12.2024.
- <https://ewtn.pl/aktualnosci/pielgrzymi-nadziei-program-duszpasterski-na-rok-2024-2025/>, dostęp online: 10.12.2024.

<https://pl.aleteia.org/2023/11/25/bl-maria-quattrocchi-dlugo-godzila-sie-z-tym-ze-znow-zostanie-matka-wychowali-z-mezem-4-dzieci>, dostęp online: 05.12.2024.

Jan Paweł II, *Orędzie Jana Pawła II na XVII Światowy Dzień Młodzieży „Wy jesteście solą dla ziemi... Wy jesteście światłem świata” (Mt 5, 13-14)*, Castel Gandolfo, 25 lipca 2001 r. Komisja Duszpasterstwa KEP obradowała nad programem duszpasterskim na lata 2024/2025, <https://www.ekai.pl/komisja-duszpasterstwa-kep-obradowala-nad-programem-dusz-pasterskim-na-lata-2024-2025/>, dostęp online: 04.12.2024.

Komisja Duszpasterstwa KEP, *Archiwalne programy duszpasterskie*, <https://duszpasterstwo.episkopat.pl/programy>, dostęp online: 10.12.2024.

Konferencja Episkopatu Polski, *Konferencja prasowa nt. nowego programu duszpasterskiego Kościoła w Polsce*, <https://episkopat.pl/doc/220926.W-Sekretariacie-KEP-zaprezentowano-program-duszpasterski>, dostęp online: 04.12.2024.

Konferencja Episkopatu Polski, *Program duszpasterski Kościoła w Polsce na rok 2024/2025*, <https://episkopat.pl/doc/221737.W-Sekretariacie-KEP-zaprezentowano-program-duszpasterski>, dostęp online: 01.12.2024.

Molla P., Guerriero E., *Święta Joanna Beretta Molla*, Kraków 2011.

Musiół W., *Program Duszpasterski Kościoła w Polsce na Rok 2024/2025*, „Pielgrzymi Nadziei”, „Zeszyt Teologicznopastoralny”, Opole 2024.

Ostrowski M., *Teologia pielgrzymowania wybrane aspekty biblijne i pastoralne*, <http://pastoralna.upjp2.edu.pl/files/312a%20Teologia%20pielgrzymowania%20artykuly.pdf>, dostęp online: 09.12.2024.

Święcicka A., *Program Duszpasterski Kościoła katolickiego w Polsce na rok 2024/2025*, *Pielgrzymi nadziei*, „Zeszyt Maryjny”, Opole 2024.

XVI Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne Synodu Biskupów, *Pierwsza Sesja (4-29 października 2023)*, *Sprawozdanie podsumowujące*, *Kościół synodalny w misji*, Rzym, 28 października 2023 r.

„Pielgrzymi nadziei” w świetle założeń Roku Jubileuszowego i programu duszpasterskiego Kościoła w Polsce na rok 2024/2025

Streszczenie

„Pielgrzymi nadziei” – to hasło programu duszpasterskiego Kościoła w Polsce na rok 2024/2025, wpisuje się w kontekst inicjatyw papieża Franciszka, Rok Jubileuszowy 2025. Inspiracją dla tego motta były słowa Ojca Świętego, który podkreślał, że Jubileusz powinien przywrócić klimat nadziei i zaufania, szczególnie w obliczu ostatnich trudnych doświadczeń, takich jak pandemia COVID-19 i trwające konflikty zbrojne na świecie. Pielgrzymowanie jest interpretowane jako aktywne poszukiwania Boga, który ma na celu nie tylko osobiste zbawienie, ale także realizację misji ewangelizacyjnej. Kluczową rolą chrześcijanina w XXI wieku jest bycie „solą ziemi i światłem świata”, co wiąże się z jego odpowiedzialnością za kształtowanie wartości moralnych i duchowych w społeczeństwie. Biblijne obrazy soli i światła wskazują na konieczność aktywnego wpływania na otoczenie poprzez świadectwo życia, a nie tylko teoretyczne głoszenie wiary. Przykłady współczesnych świętych, takich jak Carlo Acutis czy rodzina Ulmów, ilustrują, jak życie zgodne z wartościami chrześcijańskimi może stanowić praktyczne świadectwo nadziei w obliczu współczesnych kryzysów. Ich przykład stanowi inspirację dla chrześcijan naszych czasów, którzy mierzą się z wyzwaniem bycia świadkami Ewangelii w złożonej rzeczywistości XXI wieku.

Słowa kluczowe: Pielgrzymi nadziei, papież Franciszek, solą ziemi i światłem świata, program duszpasterski, rok 2024/2025, Jubileusz, pielgrzymowanie

Mgr Mikołaj Kozyra – absolwent Wydziału Teologii Akademii Katolickiej w Warszawie.